

Hämeenkyrö-Ikaalinen 2.0

Omatyöntekijäprojekti Hämeenkyrön soteasemalla

Aino Jokinen ja Joonas Paakki

TAUSTA

Tutkimusnäytön perusteella hoidon jatkuvuuden hyödyt ovat selkeät niin inhimillisestä kuin hoidon kustannustehokkuudenkin näkökulmasta. Olemme Hämeenkyrössä aloittaneet kehittämään omalääkäri ja -hoitaja -työparimallia hoidon jatkuvuuden parantamiseksi. Hämeenkyrössä toimii kiireetön vastaanotto ja C-tason kiirevastaanotto, joissa työskentelee 9 lääkärinä ja 15 hoitajaa. Hämeenkyrön kunnassa on 10 300 asukasta. Lisäksi kiirevastaanotolla käyvät Ikaalisissa asuvat 6800 asukasta. Hoidon jatkuvuutta mitataan kansainvälisesti Continuity of Care-indeksillä (COC), joka on ollut Hämeenkyrössä v. 2023 heikko (0.20), joten asian suhteen on runsaasti kehittämisen tarvetta.

AINEISTO

Alkuperäisenä suunnitelmana oli jakaa koko Hämeenkyrön väestö omatyöntekijöille, mutta tämä muutettiin sittemmin Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) yleisten linjausten mukaiseksi. Järjestimme omatyöparimalliin liittyen kaksi työpajaa, jossa kokosimme henkilöstön ajatuksia, ideoita ja huolia asiaan liittyen. Hämeenkyrön tiimissä tulee toimimaan 9 omalääkäri-omahoitaja-työparia, joille nimetään väestöosuus Pirhan yleisten linjausten mukaisesti. Omatyöparien jakoon liittyen tehtiin yllälääkärin toimesta Forms-kysely, jossa kartoitettiin henkilöstön toiveita, minkä perusteella jako toteutetaan. Puhelinliikenne ja hoidon tarpeen arviointi järjestetään siten, että puhelut ohjautuvat tiimeihin ensisijaisesti omahoitajille takaisinsoittoina. Tiimien omahoitajien kautta potilaat ohjautuvat sitten omalääkäreille. Omalääkärit avaavat joka päivälle kalenteriin ns. subakuutteja vastaanottoaikoja, jotka on tarkoitettu ensisijaisesti oman väestöosuuden potilaille. Tällä on tarkoitus keventää kiirevastaanoton painetta ja parantaa hoidon jatkuvuutta.

TULOKSET

Hoidon jatkuvuuden muutosta ei olla vielä päästy mittaamaan, koska toimintamallia ei olla vielä päästy toteuttamaan. Jatkossa voimme seurata päivittäisiä puhelumääriä ja kiirevastaanottokäyntien määrää. Näiden pitäisi vähentyä kun potilaiden luottamus hoitoon ja hoitoon pääsyyn kohenee. Lisäksi COC-indeksillä voidaan jatkossa seurata hoidon jatkuvuuden toteutumista.

POHDINTA

Omalääkäri ja -hoitaja -työparimallin paikallinen kehittäminen on osoittautunut haastavaksi, sillä Pirha on asettanut tiukat raamit kriteereistä ja siirtymisvaiheista omalääkärimalliin siirtymisessä. Varsinaisen kehittämistyön sijaan keskityimme lopulta lähinnä suunnittelemaan, miten malli saadaan ajettua sisään Hämeenkyrön sote-asemalle paikalliset tietojärjestelmät, resurssit ja tilaratkaisut huomioiden.

Hämeenkyrö-Ikaalinen 2.0

Omatyöntekijäprojekti Ikaalisten lähiasemalla

Jonna Jokinen ja Sonja Leppänen

TAUSTA

Ikaalisten ja Hämeenkyrön yhteistoiminta-alueella hoidon jatkuvuus on ollut heikkoa. COC-Indeksi (v. 2023) Ikaalisissa on ollut vain 0.13. Ikaalisten lähiasemalla on 10 hoitajan toimea sekä 5 lääkärin virkaa. Ikaalisten kaupungissa on 6800 asukasta. Hoidon jatkuvuuden hyödyt on kansainvälisesti osoitettu useissa tutkimuksissa (viittaamme mm. STM Omalääkäri 2.0 selvityksen loppuraporttiin). Ikaalisten terveysasemalla ei toimi omaa kiirevastaanottoa, mutta henkilöstö työskentelee myös Hämeenkyrön C-tason kiirevastaanotolla.

AINEISTO

Suunnitelmamme lähti visiosta autonomisesti toimivasta soteasemasta, jossa ammattilainen voi hyvin. Toteutimme henkilöstön kanssa työpajat yhteistyössä Hämeenkyrön kanssa. Suunnittelimme, että siirtyisimme soteasemalla omatyöntekijämalliin jakamalla hoitaja-lääkäri-työparit ja jokaiselle työparille oman väestöosuuden. Ajatuksena olisi, että vakituiset hoitajat ja lääkärit toimisivat omatyöntekijöinä ja lyhyemmällä työsuhteella olevat toimisivat varaventiilinä. Suunnittelimme jakavamme omahoitajille koko väestön. Tarkoituksena oli, että jokaisella ikaalislaisella olisi omahoitaja, johon ottaa yhteyttä puhelimitse ja tällä olisi oma puhelinjono, johon potilas ohjautuisi. Poissaolotilanteissa työkaverit auttaisivat puhelinjonon purussa. Jokainen hoitaja tekisi työtä lääkäriyöparin kanssa. Siten hoidon jatkuvuus paranisi koko Ikaalisten alueella. Lääkäreiden ja hoitajien työpanos väestön kokoon oli suunniteltu määritettävän sektorityön prosentuaalinen osuus huomioiden (mm. neuvolat, kiirevastaanotto, palveluasuminen). Suunnitelma olisi ollut mahdollista laittaa käytäntöön heti. Ikaalisissa olisi jo riittävät tilat, puhelinjärjestelmä sekä henkilöstö muutoksen toteuttamiselle.

TULOKSET

Suunnitelman käynnistämistä hidasti Pirkanmaan hyvinvointialueella alkanut Hoidon jatkuvuus -kehittämishanke, jossa halutaan rakentaa hoidon jatkuvuutta tuoden samanlaiset raamit kaikille sote-asemille. SOTEKE-työn alussa keskityimme kehittämään omaa suunnitelmaa, mutta Pirhan hoidon jatkuvuus- kehittämissuunnitelman alettua olemme odottaneet hyvinvointialueen linjauksia ja ohjeistuksia. Tämän vuoksi emme ole voineet edetä suunnitelmamme kanssa Ikaalisten lähiasemalla. Viimeisin linjaus on ollut, ettemme saa jakaa koko väestöä omahoitajille, vaan ainoastaan se prosenttiosuus, joka täyttää hyvinvointialueen määrittämät kriteerit, voidaan nimetä. Tarkoituksena olisi edelleen edetä suunnitelman kanssa näillä ehdoilla. Olemme nyt huhtikuun alussa saaneet potilastietojärjestelmästä kriteerit täyttävien potilaiden tiedot ja suunnitelmana on edetä hoidon jatkuvuusmallissa Ikaalisissa siten, että kriteerit täyttävät potilaat saisivat omalääkärin toukokuun alusta.

POHDINTA

Otimme työn alle kerralla ison ja merkityksellisen kehitystyön. Tarkoituksena on jatkaa kehittäjävalmennuksen jälkeen hoidon jatkuvuus -aiheen parissa Ikaalisten terveysasemalla. Lääkäriliitto esitti 2/2025 pidemmän aikavälin tavoitteeksi, että vuoteen 2030 mennessä jokaiselle suomalaiselle taataan omalääkäri, johon saa helposti yhteyden ja jonka vastaanotolle tarvittaessa pääsee joustavasti. Olisimme toivoneet, että olisimme voineet tehdä tästä tavoitteesta totta jo nyt Ikaalisten lähiasemalla, mutta toivottavasti pääsemme tähän tulevaisuudessa. Olemme oppineet epävarmuuden sietoa, resilienssiä sekä kärsivällisyyttä kehitystyömme aikana.

The Wellbeing Services
County of Pirkanmaa